

Prædiken til 4. søndag efter påske, Vor Frue Kirke, København, d. 18. maj 2025

Denne tid i kirkeåret imellem påske og pinse er her, hvor de vanskeligste tekster fra Johannesevangeliet bruges. Tekster, der umiddelbart lyder stort set ens.

Det er tekster, der kører rundt i det samme, vender og drejer ordene, og slet ikke beretter så klart og forståeligt som f.eks. i lignelser og underberetninger.

Og sådan er det også i dag, hvor Jesus taler om sig selv og Faderen, som han vender tilbage til, og om den talsmand, han vil sende.

Talsmanden, Helligånden, vil overbevise verden om synd og om retfærdighed og om dom...

Det er bestemt tre fyldige begreber.

I det nye testamente får vi nogle glimt af, hvad eller hvem Helligånden egentlig er - for eksempel når den sammenlignes med ild og med en due.

Eller, vi får nok mere at vide om, hvad Helligånden **gør**, end hvem den er.

Og sådan er det vel med Helligånden, den kan ikke sådan karakteriseres ligesom Gud Far og Gud søn. Helligånden virker i mennesker.

Anderledes sagt: når Helligånden viser sig, sker der noget. Forskræmte mennesker får mod.

Had forvandles til glæde.

Rastløshed til fred.

Helligånden gør livet anderledes.

Helligånden giver os et nyt hjerte og en ny ånd. Helligånden tager det hårde stenhjerte, mistilliden surheden, misundelsen, sladderer, tillukketheden. Helligånden

giver os et levende kødhjerte, der banker, mildt, udholdende, godt, brændende for alt godt mod alt ondt.

Men stenhjertet har det med at komme igen, perfekte bliver vi ikke.

Derfor skal vi jævnligt indlægges på de hospitalet, det hospital der hedder gudstjenesten - for at få opereret stenhjertet ud og få et nyt hjerte af kød ind.

Jeg bliver nødt til at komme i kirke ofte, for ellers glemmer jeg Guds ord.

Jeg glemmer simpelthen at tage medicinen, hvis jeg ikke kommer her og for den udleveret. Ja, det er skammeligt – men det er sådan det er.

Eller, det behøver måske ikke at være konkret her i kirken, at jeg får Ordet, men helt sikkert er det, at jeg skal holde mig til det, læse i Bibelen, bede, for ellers bliver hjertet glemsomt, og dermed hårdt.

I det 20. århundrede har teologien og kristendommen været meget Kristus-centreret og er det også i dag. Men der er siden 1990'erne kommet stadig mere fokus på Helligånden og for, hvad Gud har at gøre med den enkeltes nære liv.

Spiritualitet, som man så med skepsis på i kirken i 1970'erne og 1980'erne, er kommet på dagsordenen igen i den moderne kristendom, og her spiller Helligånden en central rolle.

Helligånden skal nok ikke forklares, selvom det er det, jeg nu gør, men skinne igennem i tro, håb og kærlighed.

Men det, vi måske kan sige om Helligåndens relevans, er, at Helligånden altid er nutid og åbner for en ny fremtid.

Helligånden gør kristendommen nærværende i dag. Uden Ånden ville Jesus være noget fortidigt, og kirken ville være et museum.

Uden Ånd ville kristendommen stivne til livsforsigtighed.

Helligånden skal minde os om at Gud er her! At vi skal turde folde os ud, fordi vi ikke er alene. Alting afhænger ikke af os.

Helligånden skal virke i os, gøre os åndfulde, overbevise os om, minde os om, at uanset hvor forskellige vi er, så er vi alle Guds børn, også vores håbløse næste som vi derfor er forpligtet på.

Jesus siger, at du skal elske Gud af hele dit hjerte, og din næste som dig selv.

Det er de største bud i loven. Ja, det er hele loven.

Det kræver et stort hjerte at elske alle dem der er og bliver ens næster her i livet.

Ja, jeg vil sige, at det er umuligt.

Jesus sagde tilmed også, at vi skal elske vores fjender.

Det kan vi ikke af os selv. Derfor giver Gud af sin kærlighed gennem Helligånden, så vi har et overskud at give af.

Jeg mødte engang en mor der havde mange børn. Både børn hun havde født og bonusbørn.

Dengang havde jeg endnu ikke selv børn, og spurgte hende: Hvordan kan du holde alle de unger og deres larm og rod ud? Og hun svarede: Jamen, det kan jeg da heller ikke, men så beder jeg til Gud og siger: Gud, giv mig af din kærlighed, for jeg har ikke mere at give af.

Ja.. lad det være min bøn hver eneste dag overfor hele verden, den lille og den store..

Gud, giv mig af din kærlighed, for jeg har ikke mere at give af.

For tro er, at lade Gud være den dybeste mening med vores liv. Tro er at overgive sig til Gud, til Guds kærlighed.

Og dommen er, at Gud sætter det sammen, der gled fra hinanden.

Det er Guds retfærdighed. Det gør han gennem Kristus. Det er forsoningen. Den kommer ikke fra os. Den kommer fra Gud. Og derfor kan vi vove at overgive os til ham.

Og vi har brug for at Helligånden griber velsignet forstyrrende ind i vores liv og overbeviser os om, at Gud ikke forlader os, uanset hvad der sker.

Jesus siger det sådan: verdens fyrste er dømt. Det onde er egentlig besejret på korset langfredag.

Men den dømte er endnu ikke bag lås og slå.

Eller anderledes sagt: vi ved hvordan vreden og splittelsen og fortvivlelsen kan være et monster også i vores liv, og det er altså uanset de teologiske dogmer om at døden og mørket er overvundet.

Trøsten og befrielsen er, at vi føres sammen igen.

Af Guds tilgivelse og forsoning. Trøsten er, at Gud går sammen med os i mørket.

Det hører vi hver søndag i kirken. Når vi spiser brødet og drikker vinen hører vi, at Gud gør sig til ét med os.

Det er det, Helligånden, Talsmanden, skal overbevise os om: at kærligheden er det største af alt, og at intet nogensinde kan skille os fra Gud!

Helligånden er Guds Ånd og var til før skabelsen.

På Bibelens første sider, i 1. Mosebog står der: ”Guds Ånd svævede over vandene”.

Helligånden var altså også med ved skabelsen.

Og der står også:

”Guds Ånd pustes ind i Adam og Eva, og de bliver levende”. Ud fra dette citat kan man sige, at ethvert menneske er gjort levende af Guds ånd, eftersom vi forstår Adam og Eva som billeder på mennesket som sådan.

Når nogen er totalt i sine følelsers vold, hvad enten det er vrede eller sorg, eller, måske mest når det er børn, overdrevet begejstrede, kan vi, for at få dem til at komme til sig selv igen, sige: træk vejret! Træk vejret roligt.

Måske siger vi det, for at minde om Guds nærvær hos ethvert menneske:

Gud, du som bor ved vore hjerter, sådan som det lyder ved nadverritualet.

Træk vejret, in-spiration, ånd ind, ånd ud.. For at ihukomme Guds nærvær.

Det er en udfordring vi kan give til hinanden..

I den kommende tid, når vi bliver vrede over noget, tossede på vores næste, så at trække vejret og puste ud tre gange, i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn, og se, om ikke vreden, eller hvad det nu er, forsvinder og vi i stedet gør som Paulus siger det til os:

Enhver skal være snar til at høre, men sen til at tale, sen til vrede, for et menneskes vrede udretter intet.

I Hoseas bog I Det Gamle Testamente står der om Gud:

*jeg var som den,
der løfter barnet op til kinden,
jeg bøjede mig ned
og gav det mad.*

Når Hoseas sammenligner Gud med en forælder, der løfter sit barn op til kinden, minder det om de ord fra skabelsen som jeg nævnte før.

Gud bøjede sig ned mod menneskets endnu kolde kind og blæste ånde i den livløse materie.

Sådan blev mennesket et levende menneske.

Denne kærlighed som fra forælder til barn kan man vel kalde Helligåndens særlige kendetegn.

Vi kan også øve os i dette kærlige blik på hinanden. Al sund åndelighed fører til, at mennesker giver sig selv hen for andre.

Når vi lukker vores liv for Helligånden, går der ikke lang tid, før vi retter opmærksomheden mod os selv.

Jeg'et folder sig ud og kræver plads.

Mennesket bliver sit eget projekt, vi bliver forfærdeligt selvoptagede og af hvordan vi bliver opfattet og vurderet af vores omgivelser.

Og af samme grund skal vi heller ikke jagte såkaldt åndelige oplevelser.

Ja, lad mig lige understrege det i dag, hvor jeg lige netop taler om åndelighed og spiritualitet!

For det ligger jo snublende nært, at man også gør sine egne åndelige oplevelser til et redskab for: se mig, hør mig, læg lige mærke til hvor from jeg er!

Men tro, åndelighed, spiritualitet som et projekt til alt muligt andet end bare det, at finde sig til rette i denne verden, sådan som livet er, sammen med de andre – vil få os til at fare vild.

Og Gud har da heller ikke brug for vores åndelige øvelser.

Og det skal ikke forstås sådan at man bliver mere kristen af at trække vejret på en bestemt måde. Sådanne discipliner er ikke noget, der **i sig selv** bringer en eller anden form for hellighed med sig.

Formålet med sådan en vejtrækningsøvelse, for eksempel, er at give Helligånden mulighed for at virke i sin bolig, vores krop – og så også i sindet.

For Helligånden, Talsmanden, er den, som sprænger vores grænser, som bestandigt overrasker os og udfordrer vores forestillinger.

Så, lad os åbne os for livet, for Guds ånd, og lad os se, hvad der er til os derude i livet! Og når vi engang skal hjem til Gud, så vil Guds Ånd tage med – og på den måde har vi intet at frygte, hverken her eller hisset. Vi bliver ikke efterladt nogen steder.

Gud er hos os, som fader, søn og Ånd.

Amen

Lovprisning

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed.

Kirkebøn

Du Gud, som blander dig i vores liv, vi beder dig:

Kom til os og vis os din kærlighed, også når vi tror, at vi er de eneste i verden, der véd, hvad der er rigtigt og forkert.

Bær over med os, og tilgiv os.

Vær hos os, Gud - også når vi føler, at vi har mistet dig, fordi der ikke var plads til dig i vores verden. Fortæl os, at det ikke er dig, der forlader os, men os, der forlader dig, fordi vi tror, vi kan klare os selv.

Vær hos os, Gud - som vores befrier fra alt det, der låser os inde.

Vær hos de syge og de døende, giv dem mod og styrke.

Vær med dem der sørger, fordi de har mistet én de holdt af.

Vær med vor konge, Frederik d. 10ende og med alle, der har fået lov at bestemme over andre.

Giv dem din kærlighed at dele ud af.

Vær med din kirke - og med os i den.

Giv kirken mod og styrke til at stå ved dit ord og forkynde dit budskab.

Lad evangeliet være dit ord til alle, der savner tro, håb og kærlighed i denne verden - og lad troen sprede din glæde til alle.

Lad krigene i vores verden stoppe.

I Vor Herre Jesu navn,

AMEN.

Meddelelser

Velsignelse

Lad os med apostlen tilønske hinanden:

Vor Herre Jesu Kristi nåde

og Guds kærlighed

og Helligåndens fællesskab

være med os alle!

